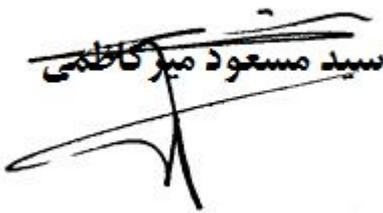

شماره : ۱۴۰۱/۴۷۶۶۴۵	بخشنامه به دستگاه های اجرایی و مهندسان مشاور
تاریخ : ۱۴۰۱/۰۹/۰۷	
موضوع: موافقت نامه و شرایط عمومی همسان قراردادهای خدمات مشاوره	

به استناد ماده (۳۴) قانون احکام دائمی برنامه های توسعه کشور و آئین نامه اجرایی آن، موضوع تصویب نامه شماره ۲۵۲۵۴/ت/۵۷۶۹۷ ه مورخ ۱۴۰۰/۰۳/۰۸ هیات محترم وزیران و ماده (۲۳) قانون برنامه و بودجه، به پیوست، مجموعه موافقت نامه و شرایط عمومی همسان قراردادهای خدمات مشاوره، بصورت لازم الاجرا، ابلاغ می گردد تا برای انعقاد قراردادهای خدمات مشاوره در امور مطالعات کارهای ساختمانی، رسته راه و ترابری، رسته آب و فاضلاب، طرح جامع و تفصیلی شهرها، طرح های توسعه و عمران جامع ناحیه، طرح هادی روستایی، مرحله اول بهسازی لرزه ای پل های موجود، مرحله اول بهسازی لرزه ای ساختمان های موجود، طرح بهسازی لرزه ای ساختمان های موجود و خدمات مشاوره در دوره ساخت و تحویل کار (خارج از حوزه فناوری اطلاعات)، موضوع بند (۱) بخشنامه شماره ۱۰۰/۳۱۳۹۱ مورخ ۱۳۸۹/۰۴/۲۶، از تاریخ ۱۴۰۲/۰۱/۰۱ مورد عمل قرار گیرد.

معاونت فنی، امور زیربنایی و تولیدی تا مدت ۶ ماه پس از لازم الاجرا شدن این بخشنامه، موارد اصلاحی (احتمالی) را اعمال و از طریق پایگاه اطلاع رسانی Nezamfanni.ir اعلام می نماید.
این بخشنامه، جایگزین بخشنامه شماره ۵۴/۲۴۶۰-۱۰۵/۸۴۲ مورخ ۱۳۷۹/۰۴/۲۹ می باشد.

سید مسعود میرکاسمی

دستورالعمل نحوه تکمیل و تنظیم موافقت‌نامه، شرایط عمومی و پیوست‌های قراردادهای خدمات مشاوره و مقررات مربوط به آنها

۱- موافقت‌نامه

- ۱-۱- اطلاعات مربوط به موافقت‌نامه باید به طور کامل و روشن در محل‌های پیش‌بینی شده درج شود. تغییر دادن، کاستن عبارت‌ها یا کلمه‌هایی از موافقت‌نامه یا افزودن به آن مجاز نیست و تنها محل‌های خالی باید تکمیل شود.
- ۲-۱- در مقدمه موافقت‌نامه باید عنوان رسمی یا قانونی دو طرف قرارداد درج شود.
- ۳-۱- در ماده یک، برای درج موضوع قرارداد باید مراحل و قسمت‌های مختلف خدمات موضوع قرارداد نیز درج شود.
- ۴-۱- مدت‌های منظور شده در ماده (۳) با در نظر گرفتن زمان‌های مورد نیاز برای انجام خدمات جنبی باید به نحوی تنظیم گردد که کارها به‌موقع انجام شود و فرصت کافی برای مطالعه کامل و با کیفیت وجود داشته باشد.
- ۵-۱- مدت درج شده در ماده (۳) موافقت‌نامه، باید با در نظر گرفتن زمان‌های لازم برای بررسی گزارش‌ها و مدارک توسط کارفرما طبق شرایط عمومی، تعیین شود.
- ۵-۱- مبلغ اولیه حق‌الزحمه به تفکیک قسمت‌ها و مراحل مختلف خدمات به ترتیب در ماده (۴) درج می‌شود.
- ۶-۱- نمایندگان مجاز دو طرف قرارداد باید تمام صفحه‌های موافقت‌نامه را امضا و مهر کنند.

۲- شرایط عمومی

- ۱-۲- شرایط عمومی باید بدون هیچ نوع تغییری در قراردادهای مورد استفاده قرار گیرد. تغییر دادن، کاستن یا افزودن مطالبی به آن مجاز نیست. تنها صفحه آخر شرایط عمومی در محل تعیین شده به وسیله نمایندگان مجاز دو طرف امضا و مهر می‌شود.
- ۲-۲- در اجرای بندهای «۱-۲۲» و «۲-۲۳» در دستگاه‌های اجرایی که تابع هیچ‌یک از وزارتخانه‌ها نیستند، مانند سازمان حفاظت محیط‌زیست، سازمان برنامه و بودجه کشور و دیگر سازمان‌ها و نهادهایی که اجرای طرح‌های عمرانی را به عهده دارند، انتخاب هیأت سه‌نفره به‌منظور بررسی فسخ قرارداد و موافقت با فسخ قرارداد در عهده بالاترین مقام سازمان یا نهاد مربوط در مرکز می‌باشد.

۳- پیوست‌ها

- ۱-۳- شرح موضوع قرارداد با توجه به شرح عملیات موافقت‌نامه طرح، به نحوی که محدوده خدمات را مشخص نماید در پیوست (۱) درج شود و در صورت لزوم نقشه محدوده موضوع قرارداد به آن ضمیمه گردد.

۲-۳- با توجه به موضوع قرارداد، شرح خدمات تفصیلی قسمتها و مراحل مختلف، به عنوان پیوست (۲) الحاق می‌شود.

۳-۳- نحوه محاسبه حق الزحمه قرارداد به تفکیک قسمت‌ها و مراحل آن در پیوست (۳) می‌آید. به همین ترتیب، تعداد و مبلغ اقساط حق الزحمه با توجه به بند «۱۶-۱» شرایط عمومی در این پیوست تعیین می‌گردد.

۴-۳- در پیوست (۵) مواردی مانند بندهای زیر درج می‌شود:

۳-۴-۱- اطلاعات و مدارکی که علاوه بر موارد تعیین شده در شرایط عمومی، کارفرما در نظر دارد در اختیار مشاور قرار دهد.

۳-۴-۲- در موارد خاصی که در مرحله مطالعات، کارفرما در نظر دارد تسهیلات ویژه‌ای مانند محل اسکان و وسیله نقلیه برای گروه‌های مطالعاتی در محل انجام خدمات در اختیار مشاور قرار دهد. این موارد باید در فرآیند انتخاب مشاور و در اسناد درخواست پیشنهاد مشخص شده باشد.

۳-۴-۳- سامانه مورد تایید کارفرما برای بارگذاری اسناد و گزارش‌های مصوب قرارداد.

۳-۴-۴- سایر مواردی که در شرایط عمومی به شرایط خصوصی مراجعه شده است.

درج هیچ نوع تعهد دیگری در این پیوست که برای دستگاه اجرایی بار مالی اضافه بر قرارداد ایجاد کند مجاز نیست. موارد درج شده در شرایط خصوصی، هیچ‌گاه نمی‌تواند مواد شرایط عمومی را نقض کند یا تعهدات مالی کارفرما را افزایش دهد، همچنین مفاد شرایط خصوصی نمی‌تواند ناقض شرایط مندرج در اسناد درخواست پیشنهاد و سایر شرایط رقابتی ارجاع کار به مشاوران باشد.

۴- سایر

۴-۱- بررسی و تصویب نتایج مطالعات و گزارش‌های واحدهای خدمات مشاوره باید با دقت و حساسیت بسیار صورت گیرد. در صورت کمبود کارشناس در دستگاه اجرایی، دستگاه‌های اجرایی می‌توانند بنابه تشخیص خود، برای کنترل مدارک و گزارش‌های واحدهای خدمات مشاوره در مهلت مقرر، از خدمات اشخاص حقیقی و حقوقی ذیصلاح خارج از دستگاه اجرایی و واحدهای خدمات مدیریت طرح استفاده نمایند.

۴-۲- مجموعه موافقت‌نامه و شرایط عمومی همسان قراردادهای خدمات مشاوره برای خدمات مطالعات (یا مطالعه و طراحی) یا نظارت (یا خدمات مرحله ساخت و تحویل) طرحها و پروژه‌ها تهیه شده است، در هر صورت، در هر قرارداد مفاد مربوط به مطالعه، طراحی یا نظارت از مجموعه یاد شده با توجه به موضوع قرارداد نافذ می‌گردد.

۴-۳- در مواردی که نیازمند بررسی، تشخیص و تعیین تکلیف است، چنانچه در موافقت‌نامه، شرایط عمومی و شرایط خصوصی قرارداد، مرجعی مشخص نشده‌باشد، موارد با توافق طرفین تعیین می‌شود.

موافقت نامه

موضوع قرارداد:

کارفرما:

مهندس مشاور:

شماره:

تاریخ:

موافقتنامه

موافقتنامه حاضر، همراه با اسناد و مدارک موضوع ماده (۲) آن که مجموعه‌ای غیرقابل تفکیک است و از این پس قرارداد نامیده می‌شود، در تاریخ ..... بین ..... به نمایندگی ..... با شناسه ملی ..... که از این پس کارفرما نامیده می‌شود، از یک سو و شرکت خدمات مشاوره ..... با کد اقتصادی ..... و شناسه ملی ..... دارای گواهینامه تشخیص صلاحیت به شماره ..... مورخ ..... به نمایندگی ..... با کد ملی ..... و با سمت ..... که از این پس مشاور نامیده می‌شود، از سوی دیگر، طبق مقررات و شرایطی که در اسناد و مدارک این قرارداد درج شده است، منعقد می‌گردد.

ماده ۱- موضوع قرارداد

موضوع قرارداد، عبارت است از انجام خدمات مشاوره، برای:

.....
.....

که شرح آن در پیوست (۱)، تعیین شده است.

ماده ۲- اسناد و مدارک

این قرارداد، شامل اسناد و مدارک زیر است:

۱-۲- موافقتنامه حاضر.

۲-۲- شرایط عمومی.

۳-۲- پیوستها:

پیوست ۱- شرح موضوع قرارداد

پیوست ۲- شرح خدمات

پیوست ۳- حقالزحمه، روش محاسبه و نحوه پرداخت آن

پیوست ۴- برنامه زمانی کلی.

پیوست ۵- شرایط خصوصی.

پیوست ۶- سازمان و اسامی عوامل کلیدی انجام کار.

۴-۲- اسناد تکمیلی که حین انجام خدمات، در چارچوب قرارداد و به منظور انجام آن، به مهندس مشاور

ابلاغ شده یا بین دو طرف قرارداد، مبادله می‌شود.

۵-۲- مدارک و گزارشهای مصوب.

در صورت دوگانگی بین اسناد و مدارک منضم به قرارداد، اولویت به ترتیب با موافقتنامه، شرایط عمومی

و پیوستها می‌باشد. در صورت وجود دوگانگی بین پیوستهای قرارداد، اولویت با پیوست مرتبط با موضوع

مربوط می‌باشد.

ماده ۳- مدت

مدت انجام خدمات قسمت‌ها و مراحل موضوع قرارداد، که شروع و تنفيذ آن طبق ماده (۲) شرایط عمومی قرارداد است، با توجه به برنامه زمانی کلی (پیوست ۴)، به شرح زیر است:

الف - .....

ب - .....

مدت‌های یاد شده، تابع تغییرات مدت، موضوع ماده (۱۹) شرایط عمومی، خواهد بود.

ماده ۴- حق الزحمه

۱-۴- مبالغ اولیه حق الزحمه قسمت‌ها و مراحل مختلف خدمات، به شرح زیر است:

الف - .....

ب - .....

ج - .....

۲-۴- نحوه تعیین و روش پرداخت حق الزحمه، براساس ضوابط و بخشنامه‌های مربوط و نیز نحوه محاسبه مبالغ حق الزحمه، در پیوست (۳) درج شده است.

ماده ۵- تعهدات دو طرف قرارداد

۱-۵- مهندس مشاور، متعهد است خدمات خود را طبق اسناد و مدارک قرارداد، در ازای دریافت حق الزحمه انجام دهد و اعلام می‌کند که دارای توان و تشکیلات لازم برای انجام این خدمات است.

۲-۵- کارفرما متعهد به انجام وظایفی است که در اسناد و مدارک قرارداد برای او معین شده است و نیز متعهد می‌شود که در ازای انجام خدمات موضوع قرارداد، حق الزحمه مربوط را طبق اسناد و مدارک قرارداد، به مهندس مشاور پرداخت کند.

ماده ۶- نشانی

نشانی کارفرما: .....

نشانی مهندس مشاور: .....

هرگاه یکی از دو طرف قرارداد نشانی خود را تغییر دهد، باید پانزده (۱۵) روز قبل از تاریخ تغییر، نشانی جدید خود را به طرف دیگر اعلام کند، تا وقتی که نشانی جدید به طرف دیگر اعلام نشده است، مکاتبات به نشانی قبلی ارسال می‌شود و دریافت شده تلقی می‌گردد.

ماده ۷- شماره نسخه‌های قرارداد

این قرارداد در ..... نسخه تنظیم شده و به امضای دو طرف قرارداد رسیده، یک نسخه از آن به مهندس مشاور ابلاغ شده است و همه نسخه‌های آن، اعتبار یکسان دارند.

صاحب امضای تعهدآور مهندس مشاور
نام و نام خانوادگی
مهر و امضا

نماینده مجاز کارفرما
نام و نام خانوادگی
امضا

شرایط عمومی

شرایط عمومی

ماده ۱- تعاریف و مفاهیم

۱-۱- قرارداد

مجموعه اسناد و مدارک غیرقابل تفکیک به شرح ماده (۲) موافقتنامه است، که برای انجام خدمات موضوع قرارداد، بین دو طرف مبادله می‌شود.

۲-۱- موافقتنامه

سندی است که در آن مشخصات اصلی قرارداد، مانند مشخصات دو طرف، موضوع، مدت، حق‌الزحمه و تعهدات دو طرف بیان شده است و باید به امضای هر دو برسد.

۳-۱- شرایط عمومی

مفاد همین متن است که مقررات و شرایط عمومی حاکم بر قرارداد را تعیین می‌کند.

۴-۱- شرایط خصوصی

شرایط خصوصی، شرایط ویژه‌ای است که به منظور تکمیل شرایط عمومی، با توجه به وضعیت و ماهیت موضوع قرارداد تنظیم می‌شود. موارد درج شده در شرایط خصوصی، هیچ‌گاه نمی‌تواند مواد شرایط عمومی را نقض کند یا تعهدات مالی کارفرما را افزایش دهد.

۵-۱- کارفرما

شخصیتی حقوقی است که قرارداد را امضا می‌کند و انجام خدمات موضوع قرارداد را به مهندس مشاور واگذار می‌نماید. جانشینان قانونی و نمایندگان مجاز کارفرما، در حکم کارفرما هستند.

۶-۱- مدیر طرح

شخصیتی حقوقی است که تمام یا بخشی از اختیارهای قابل‌واگذاری کارفرما، با عنوان مدیریت طرح، به وی واگذار می‌شود.

۷-۱- مهندس مشاور

طرف دیگر امضا کننده قرارداد است، که انجام خدمات موضوع قرارداد را تعهد می‌کند. جانشینان قانونی و نمایندگان مجاز مهندس مشاور، در حکم مهندس مشاور هستند.

۸-۱- خدمات

عبارت از فعالیتها و اقدامهایی است که در اجرای موضوع قرارداد، از سوی مهندس مشاور تعهد شده است.

۹-۱- مرحله، قسمت

مرحله، بخش تفکیک شده‌ای از شرح خدمات است که تحت این عنوان، با مدت و حق‌الزحمه معین، در قرارداد مشخص شده است. در صورت لزوم، هر مرحله می‌تواند به چند قسمت جداگانه با حق‌الزحمه مشخص، طبق شرح خدمات تقسیم شود.

۱-۱۰- مدارک و گزارشها

متون، مستندات، نقشه‌ها، دستورالعمل‌ها، مشخصات فنی، کتابچه‌های محاسبات فنی، برآورد مقادیر، قیمت‌ها و نظایر آن هستند که در انجام خدمات موضوع قرارداد، برحسب مورد، از سوی مهندس مشاور تهیه می‌شوند.

۱-۱۱- برنامه زمانی کلی

برنامه‌ای است که تاریخ شروع و خاتمه انجام بخش‌های مختلف خدمات هر قسمت یا مرحله از قرارداد را برحسب ماه نشان می‌دهد و در اسناد و مدارک قرارداد درج می‌شود.

۱-۱۲- برنامه زمانی تفصیلی

برنامه‌ای است که تاریخ شروع و خاتمه هر یک از فعالیت‌های درج شده در شرح خدمات را به تفصیل و در چارچوب برنامه زمانی کلی در هر قسمت یا مرحله نشان می‌دهد.

۱-۱۳- مدت اولیه

مدت اولیه هر قسمت یا مرحله، مدت درج شده در ماده (۳) موافقتنامه، برای آن قسمت یا مرحله است.

۱-۱۴- متوسط حق الزحمه ماهانه

متوسط حق الزحمه ماهانه هر قسمت یا مرحله، عبارت از حاصل تقسیم مبلغ اولیه حق الزحمه آن قسمت یا مرحله، بر مدت اولیه مربوط (برحسب ماه) است.

۱-۱۵- روز، ماه، تاریخها، مفرد و جمع، عنوان‌ها

۱-۱۵-۱- روز و ماه براساس تقویم شمسی و تاریخها طبق تقویم رسمی کشور است.

۱-۱۵-۲- هر جا که معنای عبارت ایجاب کند، کلمات مفرد، معنای جمع و کلمات جمع، معنای مفرد دارند.

۱-۱۵-۳- عنوان‌های به کار رفته در موافقتنامه یا شرایط عمومی و دیگر قسمت‌های اسناد و مدارک قرارداد، تنها به منظور راهنمایی و آگاهی از مفاد اسناد و مدارک است و نمی‌توان در تفسیر اسناد و مدارک قرارداد، از آنها استفاده کرد.

۱-۱۵-۴- اصطلاحاتی که در این ماده نیامده است، طبق نظام فنی و اجرایی یکپارچه کشور و ضوابط آن تعریف می‌شود.

۱-۱۶- نافذ بودن قرارداد

بازه زمانی است که با ابلاغ قرارداد شروع و با آزادسازی یا ضبط سپرده حسن انجام کار پایان می‌یابد. از زمان تنفیذ قرارداد (ابلاغ قرارداد) تا شروع اولین قسمت یا مرحله و همچنین پس از تصویب گزارش‌های نهایی تا آزادسازی یا ضبط سپرده حسن انجام کار، انجام خدمات موضوع قرارداد توسط مشاور موضوعیت ندارد و صرفاً مکاتبات و فرآیندهای حقوقی و یا مالی قرارداد انجام می‌شود.

ماده ۲- شروع و تنفیذ قرارداد

- ۱-۲- این قرارداد از تاریخ مبادله و ابلاغ آن از سوی کارفرما، نافذ است.
- ۲-۲- شروع اولین قسمت یا مرحله، پس از ابلاغ قرارداد از سوی کارفرما و دریافت پیش‌پرداخت است. در صورت عدم ارائه درخواست پیش‌پرداخت توسط مشاور ظرف مدت یک (۱) هفته، موضوع بند «۱-۱۷»، تاریخ شروع قرارداد، یک (۱) هفته پس از تاریخ ابلاغ خواهد بود. تاریخ شروع هر یک از قسمت‌ها و مراحل بعدی، از تاریخ ابلاغ انجام قسمت یا مرحله مربوط توسط کارفرما است.
- ۳-۲- با تصویب مدارک و گزارش‌های هر قسمت یا مرحله، در صورتی که کارفرما مصمم به انجام قسمت یا مرحله بعد باشد، ظرف مدت یک (۱) ماه از تاریخ تصویب مدارک و گزارش‌ها، انجام آن را به مهندس مشاور ابلاغ می‌کند و یا مراتب انصراف خود را از ادامه قرارداد اعلام می‌نماید.
- ۴-۲- در صورت عدم ابلاغ هر قسمت یا مرحله از کار توسط کارفرما، ظرف مهلت‌های یادشده، مهندس مشاور می‌تواند خاتمه قرارداد را طبق بند «۱-۹-۲۲»، درخواست نماید.

ماده ۳- حدود خدمات و تغییرات آن

- ۱-۳- کارفرما می‌تواند حین انجام کار، خدمات مهندس مشاور را در حد متعارف و در چارچوب موضوع قرارداد، با رعایت مفاد بند «۳-۲»، تغییر، افزایش یا کاهش دهد. این تغییرات مربوط به موضوع و شرح خدمات قرارداد است و تغییرات مدت یا مبلغ اولیه حق الزحمه به دلیل اعمال تعدیل، نظارت بر خدمات جنبی، اعمال ضوابط مندرج در تعرفه‌های سازمان برنامه و بودجه کشور یا سایر بخشنامه‌های مالی مرتبط، مشمول ضوابط این ماده نمی‌باشد.
- ۱-۳-۱- در صورتی که به کار بستن نظر کارفرما در حین انجام خدمات یا هنگام بررسی مدارک و گزارش‌های مهندس مشاور، موجب تغییر مصوبات قبلی و انجام خدمات اضافی شود، مهندس مشاور موظف است با رعایت مفاد بند «۳-۲»، خدمات اضافی را انجام دهد.
- ۱-۳-۲- مهندس مشاور، می‌تواند در صورت لزوم تغییرات در شرح وظایف و یا حدود خدمات در بخش‌های پایان‌یافته را، با ذکر دلایل و جزئیات و با رعایت مفاد بند «۳-۲»، به کارفرما پیشنهاد کند.
- ۲-۳- هرگاه طبق بندهای یاد شده، تغییراتی در حدود خدمات موضوع قرارداد ضرورت یابد، در هر مورد مهندس مشاور مدت و حق الزحمه انجام تغییرات را به کارفرما گزارش می‌کند. کارفرما، حداکثر ظرف مدت ده (۱۰) روز با بررسی گزارش، در مورد مدت و حق الزحمه انجام تغییرات، با مهندس مشاور مذاکره و توافق می‌کند. پس از آن، کارفرما صورتجلسه تغییرات که به امضای طرفین قرارداد رسیده‌است را ابلاغ می‌نماید.
- ۳-۳- خدمات مربوط به اصلاح مدارک و گزارش‌های مهندس مشاور، که ناشی از نقص انجام خدمات موضوع قرارداد باشد، مشمول خدمات اضافی بندهای «۱-۳» و «۲-۳» نیست و هزینه آنها از سوی مهندس مشاور پرداخت می‌شود.
- ۴-۳- در مواردی که انجام خدمات موضوع قرارداد، با طرح یا طرح‌های دیگری ارتباط داشته باشد، مهندس مشاور موظف است اطلاعات و مدارک فنی آن را طبق برنامه‌ای که با مهندس مشاور و یا

سازمان‌های دیگر تنظیم می‌شود، از کارفرما دریافت کند و در انجام خدمات خود منظور نماید، تا بین کارهای مختلف طرح‌های یاد شده، هماهنگی ایجاد شود.

ماده ۴- برنامه زمانی انجام خدمات

۴-۱- برنامه زمانی کلی انجام خدمات، در پیوست (۴) آمده است.
 ۴-۲- پس از ابلاغ قرارداد، در صورتی که در پیوست (۴) مدتی تعیین نشده باشد، برنامه زمانی تفصیلی هر قسمت یا مرحله در چارچوب برنامه زمانی کلی، تا یک هشتم مدت آن قسمت یا مرحله، یا یک ماه، هر کدام کمتر است، از سوی مهندس مشاور تهیه و برای کارفرما ارسال می‌شود. کارفرما، تا پانزده (۱۵) روز پس از دریافت برنامه زمانی تفصیلی، نظر خود را درباره تصویب و یا اصلاح آن اعلام می‌کند. هرگونه تغییر در برنامه زمانی تفصیلی، با توافق دو طرف مجاز خواهد بود.

ماده ۵- پیشرفت کار

مهندس مشاور، در پایان هر ماه و یا زمان‌های تعیین شده در برنامه زمانی تفصیلی، گزارش پیشرفت خدمات موضوع قرارداد را در دو نسخه، به کارفرما تسلیم می‌کند. در این گزارش، میزان کارهای انجام شده، تأخیر و علل آنها، راه‌حل‌های لازم برای رفع موانع و مشکلات کار پیشنهاد می‌شود و کارفرما تا ده (۱۰) روز، نظر خود را نسبت به گزارش یاد شده اعلام می‌کند، در غیر این صورت، مفاد گزارش، تأیید شده تلقی می‌گردد.

ماده ۶- کارکنان مهندس مشاور

۶-۱- همه کسانی که به منظور اجرای خدمات موضوع قرارداد، به صورت دائم یا موقت، به‌هزینه مهندس مشاور و برای او خدماتی را انجام می‌دهند، کارکنان مهندس مشاور شناخته می‌شوند و مسئولیت عملکرد آنها در مورد خدمات موضوع قرارداد، به عهده مهندس مشاور است.
 ۶-۲- قبل از شروع کار، مهندس مشاور موظف است سازمان اجرایی و فهرست اسامی افراد کلیدی را که فاقد سوابق سوء حرفه‌ای باشند، برای انجام خدمات موضوع قرارداد، مطابق پیوست (۶)، به همراه وظایف، تخصص و میزان فعالیت هر یک، برای کارفرما ارسال کند.
 ۶-۳- مهندس مشاور، باید به منظور اجرای مراحل مختلف این قرارداد در دفاتر و کارگاه‌های خود، به شمار کافی کارکنان صلاحیت‌دار داشته باشد.
 ۶-۴- در صورتی که انجام خدمات موضوع قرارداد، مستلزم استفاده از خدمات اتباع خارجی باشد، مهندس مشاور در استفاده از خدمات آنها، قوانین و مقررات ناظر بر کار اتباع خارجی در ایران را رعایت می‌کند و اسناد مربوط به مجوز اقامت و کار آنها را به کارفرما تسلیم می‌نماید.
 ۶-۵- مهندس مشاور نمی‌تواند برای انجام خدمات موضوع این قرارداد، کارکنان شاغل کارفرما، واحد مدیریت طرح و سازمان برنامه و بودجه کشور را به کار گیرد.
 ۶-۶- به کارگیری کارکنان شاغل مهندس مشاور از سوی کارفرما و واحد مدیریت طرح، برای انجام خدمات مرتبط با این قرارداد، ممنوع است.

۶-۷- مهندس مشاور می‌تواند نسبت به تغییر عوامل کلیدی کار، مندرج در پیوست شماره (۶)، با موافقت کارفرما اقدام کند.

ماده ۷- نمایندگان

۷-۱- نمایندگان کارفرما

۷-۱-۱- کارفرما پس از مبادله قرارداد و ابلاغ آن، نماینده یا نمایندگان خود را با تعیین حدود اختیارات به مهندس مشاور معرفی می‌کند.

۷-۱-۲- دستورها و مدارکی که به وسیله نماینده کارفرما، در محدوده اختیارات تفویض شده به وی، به مهندس مشاور ابلاغ می‌شود، در حکم ابلاغ کارفرما است، بدیهی است با تغییر نماینده کارفرما، دستورهای ابلاغ شده و یا مدارک امضا شده به وسیله نماینده قبلی، معتبر است.

۷-۱-۳- کارفرما می‌تواند تمام یا بخشی از اختیارات قابل واگذاری خود را در رابطه با این قرارداد، به واحد خدمات مدیریت طرح واگذار نماید. در این صورت، آن واحد با تعیین حدود اختیارات، به مهندس مشاور معرفی می‌شود و تصمیم‌گیری‌های وی در امور واگذار شده، در حکم تصمیم‌های کارفرما است.

۷-۲- نمایندگان مهندس مشاور

۷-۲-۱- پس از مبادله قرارداد و ابلاغ آن، مهندس مشاور نماینده یا نمایندگان خود را با ذکر حدود اختیارات به کارفرما معرفی می‌کند.

۷-۲-۲- در صورتی که خدمات موضوع قرارداد، مشتمل بر خدمات مرحله ساخت و تحویل کار باشد، مهندس مشاور باید در هر یک از کارگاه‌های تحت نظارت خود، یک نفر مهندس ناظر به عنوان نماینده و سرپرست عوامل فنی کارگاهی را طبق ضوابط مربوط تعیین کند و به کارفرما و دیگر طرفهای قراردادی کارفرما در این کار، معرفی نماید.

ماده ۸- دقت و کوشش

۸-۱- مهندس مشاور باید خدمات موضوع این قرارداد را منطبق با اصول فنی و مهندسی و براساس استانداردهای تخصصی و اخلاق حرفه‌ای و با رعایت ملاحظات مالی و اقتصادی، طبق دستورالعمل‌های مربوط و با به کارگیری حداکثر مهارت و دقت، به وسیله کارکنانی که واجد صلاحیت تخصصی و حرفه‌ای هستند، انجام دهد و در مواردی که اظهار نظر و صلاحدید به او واگذار شده است، منصفانه و بی‌طرفانه عمل کند.

۸-۲- مهندس مشاور، موظف است در مطالعات خود، گزینه‌ها و راه‌حل‌های ممکن را بررسی و مناسب‌ترین آنها را پیشنهاد کند هم‌چنین، باید مدارک و گزارش‌های هر قسمت یا مرحله را به ترتیبی تهیه کند که در ادامه خدمات، در حد امکان نیاز به تغییر مصوبات قبلی نباشد.

۸-۳- مهندس مشاور، باید عملیات اجرایی را به نحوی نظارت و کنترل نماید، که کارها طبق نقشه‌ها و مشخصات فنی ضمیمه قرارداد، توسط پیمانکاران و عوامل اجرایی انجام شود و با راهنمایی‌های به موقع و مقتضی به پیمانکاران و یا سازندگان، از تأخیر در اجرای تعهدات و عملیات جلوگیری نماید

و طبق شرح خدمات، در تصمیماتی که در اسناد و مدارک قرارداد با پیمانکار یا سازنده، برعهده مهندس مشاور گذاشته شده است، به موقع اقدام کند.

۸-۴- مسئولیت نظارت بر حسن اجرای عملیات، بر عهده مهندس مشاور است. از این رو، مهندس مشاور نسبت به صدور دستور برای انجام آزمایش‌ها، با هدف اطمینان از کیفیت مصالح و مواد پیش از اجرا و هنگام به کارگیری آنها، و نیز با بازدید مستمر از عملیات ساخت و کیفیت عملیات اجرایی و تطبیق آنها با مشخصات و استانداردهای فنی و نقشه‌های اجرایی اقدام می‌کند. هم‌چنین، مهندس مشاور، باید با کنترل مستمر از مصرف احتمالی مواد و مصالح غیر استاندارد و اجرای کارهای مغایر مشخصات فنی، جلوگیری کند.

ماده ۹- استانداردها، معیارها، مقررات و دستورالعمل‌های فنی

۹-۱- سیستم اندازه‌گیری آحاد در تمامی اسناد و مدارک فنی طرح، متریک خواهد بود، مگر آنکه بنا به ضرورت، سیستم اندازه‌گیری دیگری در پیوست (۵) تعیین شده باشد و یا به‌هنگام اجرای کار، درباره آن توافق شود.

۹-۲- مهندس مشاور، باید در انجام خدمات و تهیه و تنظیم مدارک و گزارش‌ها، از معیارها و ضوابط فنی و دستورالعمل‌های سازمان برنامه و بودجه کشور و سایر استانداردهای معتبر، استفاده کند و در صورت موجود نبودن این‌گونه ضوابط و معیارها، از معیارها و ضوابط معتبری که در پیوست (۵) تعیین شده و یا بعداً توافق می‌شود، استفاده کند.

۹-۳- مهندس مشاور، موظف است در اجرای وظایف در چارچوب شرح خدمات پیوست (۲) همه ابلاغ‌ها، دستورکارها و اقدام‌های خود را در رابطه با پیمانکار یا سازنده یا دیگر طرف‌های قرارداد با رعایت اسناد و مدارک قراردادی آنها و طبق ضوابط و دستورالعمل‌های مربوط، انجام دهد.

ماده ۱۰- اقدام‌های مهندس مشاور که نیاز به تأیید کارفرما دارد

هرگاه مهندس مشاور به هنگام انجام کار، برای تعیین نحوه ادامه کار، جلسه یا جلسه‌های هماهنگی را به منظور اخذ تصمیم‌های راهبردی ضروری بداند، موظف است موضوع را طی گزارش توجیهی، برای کارفرما بفرستد. کارفرما تا پانزده (۱۵) روز از تاریخ دریافت گزارش نسبت به تشکیل جلسه اقدام می‌کند و تصمیم‌ها را در صورت جلسه‌ای تنظیم و بی‌درنگ به مهندس مشاور ابلاغ می‌نماید. هرگاه کارفرما در مهلت تعیین شده نسبت به تشکیل جلسه و ابلاغ تصمیم‌ها اقدام نکند مهندس مشاور خود تصمیم‌گیری نموده و نتیجه را به کارفرما اعلام می‌کند.

ماده ۱۱- نحوه تسلیم و تصویب مدارک و گزارش‌ها

۱۱-۱- مهندس مشاور مدارک و گزارش‌های مطالعات هر قسمت یا مرحله را در پایان مدت مربوط و یا مقطعی که در برنامه زمانی تفصیلی پیش‌بینی شده است، ابتدا در یک نسخه همراه با نسخه‌ای به صورت نرم‌افزاری به کارفرما تسلیم می‌کند. کارفرما پس از دریافت مدارک و گزارش‌های یاد

شده، ظرف مدت یک (۱) ماه یا مدت پیش‌بینی شده در برنامه زمانی تفصیلی آنها را بررسی و نظر صریح و روشن خود را با درج موارد در یک نوبت اعلام می‌کند.

۱۱-۲- در صورتی که کارفرما مدارک و گزارش‌ها را تأیید کند، مهندس مشاور مدارک و گزارش‌های تأیید شده را در یک نسخه به همراه نسخه نرم‌افزاری و راهنمای مکتوب آن و نیز خلاصه گزارش‌ها، به کارفرما تسلیم می‌کند تا کارفرما آنها را تصویب و ابلاغ نماید، در صورت اعلام نظر اصلاحی از سوی کارفرما نسبت به مدارک و گزارش‌ها، مهندس مشاور موظف است ظرف مدت یک (۱) ماه یا ده (۱۰) درصد مدت قسمت یا مرحله، هر کدام که بیشتر باشد بر اساس نظر کارفرما آنها را اصلاح و مدارک را در دو نسخه همراه با نسخه‌ای به صورت نرم‌افزاری تهیه و به همراه خلاصه گزارش‌ها به کارفرما تسلیم نماید، تا کارفرما آنها را تصویب و ابلاغ کند. تجاوز از این مدت مشمول خسارت تاخیر غیرمجاز درج شده در قرارداد است، مگر اینکه کارفرما با افزایش مدت قبلاً موافقت کرده باشد. همچنین پس از تصویب و ابلاغ مدارک و گزارش‌ها توسط کارفرما، مهندس مشاور موظف به بارگذاری آنها در سامانه تعیین شده در شرایط خصوصی قرارداد می‌باشد.

۱۱-۳- در مواردی که نظر اصلاحی اعلام شده از سوی کارفرما منطبق با نظر مهندس مشاور یا اصول، ضوابط و استانداردهای فنی نباشد، مهندس مشاور باید ظرف مدت پانزده (۱۵) روز، با ارسال گزارش توجیهی، دلایل خود را برای بررسی مجدد به کارفرما اعلام کند، چنانچه کارفرما همچنان بر نظرات اعلام شده خود اصرار داشته باشد، باید حداکثر طی مدت پانزده (۱۵) روز، دلایل توجیهی خود را به بالاترین مقام سازمانی یا بالاترین مقام دستگاه مرکزی کارفرما ارسال نموده و نظر وی را جویا شود. بالاترین مقام سازمانی یا دستگاه مرکزی کارفرما یا هیأتی فنی متشکل از سه نفر به انتخاب وی، با بررسی گزارش مشاور و دلایل توجیهی طرفین، ظرف مدت پانزده (۱۵) روز باید نظر خود را مطابق با اصول و ضوابط فنی، به کارفرما و مهندس مشاور اعلام نماید. در صورت عدم اعلام نظر بالاترین مقام یا هیأت سه نفره ظرف مدت یاد شده، نظر مهندس مشاور ملاک عمل خواهد بود. در صورتی که نظر و تصمیم بالاترین مقام کارفرمایی یا هیأت منتخب وی با نظر مهندس مشاور یکی نباشد، نظر بالاترین مقام کارفرمایی یا هیأت منتخب وی ملاک عمل بوده و مسئولیت‌های ناشی از این تصمیم، به عهده کارفرما خواهد بود.

۱۱-۴- در صورتی که کارفرما ظرف مدت تعیین شده نظر خود را در مورد مدارک و گزارش‌های مهندس مشاور اعلام نکند، مهندس مشاور نظر کارفرما را استعلام می‌نماید و چنانچه تا پانزده (۱۵) روز از تاریخ دریافت استعلام، همچنان نظری از سوی کارفرما اعلام نشود، گزارش‌ها و مدارک ارسالی، تصویب شده تلقی می‌گردد.

۱۱-۵- کارفرما، یک نسخه از مدارک و گزارش‌های مصوب هر قسمت یا مرحله را با مهر "تصویب شد"، به مهندس مشاور ابلاغ می‌کند.

۱۱-۶- مدارک و گزارش‌های تصویب شده، مبنای کارهای بعدی است و مهندس مشاور حق الزحمه مربوط را براساس قرارداد دریافت می‌کند.

۷-۱۱- مهندس مشاور، باید به پیوست هر یک از گزارش‌ها، چکیده‌ای از کار آن قسمت یا مرحله را تهیه و به کارفرما تسلیم کند. هم‌چنین، پس از تحویل موقت کار، گزارشی شامل تاریخچه کارهای انجام شده در مرحله ساخت، به کارفرما تسلیم می‌کند.

۸-۱۱- تا بیست (۲۰) سال پس از تصویب و ارسال گزارش‌های نهایی و اتمام خدمات موضوع قرارداد یا حسب مورد خاتمه یا فسخ قرارداد، مشاور با دریافت هزینه مربوط، متعهد به ارائه مجدد نقشه‌ها و گزارش‌های نهایی می‌باشد. در هر حال مهندس مشاور مطابق با مفاد ماده (۲۶)، مسئول و جوابگوی عملکرد خود خواهد بود.

ماده ۱۲- تسهیلات برعهده کارفرما

کارفرما تدابیر و مساعدت‌های لازم را برای تسهیل کار مهندس مشاور در مورد خدمات موضوع قرارداد، به ویژه در موارد زیر، براساس درخواست مهندس مشاور، فراهم می‌کند:

- ۱-۱۲- در اختیار قرار دادن اطلاعات مربوط، طبق مندرجات شرایط خصوصی و به صورت رایگان.
- ۲-۱۲- مجوز ورود کارکنان مهندس مشاور به مناطق ممنوع، در رابطه با طرح.
- ۳-۱۲- روادید ورود و مجوز خروج و پروانه اقامت و مجوز کار کارکنان خارجی مورد نیاز و هم‌چنین، اخذ گذرنامه و روادید برای کارشناسان ایرانی.
- ۴-۱۲- ارتباط و تشریک مساعی با وزارتخانه‌ها، سازمانها و سایر مؤسسات.
- ۵-۱۲- ترتیب امور مربوط به تهیه لوازم و وسایلی که تهیه و توزیع آن در انحصار دولت باشد.
- ۶-۱۲- ترتیب امور مربوط به تهیه، ورود و ترخیص لوازم، وسایل، کتب، نشریات، نرم‌افزارها و اقلامی از این قبیل، که تهیه آن در داخل کشور مقدور نباشد.
- ۷-۱۲- تسهیلات ویژه‌ای که طبق پیوست (۵) قرارداد، باید توسط کارفرما در اختیار مهندس مشاور قرار گیرد.

تمام هزینه‌های اقدام‌های موضوع بندهای «۱۲-۳» تا «۱۲-۶»، برعهده مهندس مشاور است.

ماده ۱۳- خدمات جنبی

۱-۱۳- خدمات جنبی، مانند تهیه نقشه‌های توپوگرافی، زمین‌شناسی، کاداستر، بازرسی فنی، عکس‌های هوایی و تصاویر ماهواره‌ای، هم‌چنین، انجام آزمایش‌های ژئوتکنیک و مقاومت مصالح، ژئوفیزیک، اطلاعات و آمار هواشناسی و هیدرولوژی، آبنگاری، مدل هیدرولیکی، خاکشناسی و کارهایی مانند اینها، که اصولاً جزو خدمات موضوع قرارداد نیست، طبق ضوابط قراردادهای مربوط، توسط مهندس مشاور صاحب صلاحیت، براساس ضوابط به هزینه و از سوی کارفرما انجام می‌شود. در این صورت، تعیین شرح خدمات جنبی موردنیاز و اطلاعات و مشخصات فنی ضروری هر یک و اعلام آنها، همراه با جدول زمانی ارائه اطلاعات مورد نیاز و نیز تطبیق نتایج حاصل، با نیازهای طرح، برعهده مهندس مشاور خواهد بود.

۲-۱۳- بررسی و اظهارنظر در مورد گزارش‌ها و نظارت بر خدمات جنبی، برعهده مهندس مشاور است، مهندس مشاور موظف است که افراد دارای صلاحیت را برای انجام این خدمات، به شمار لازم

به خدمت فراخواند. حق الزحمه مربوط به این خدمات بصورت مجزا و علاوه بر مبلغ اولیه حق الزحمه قرارداد محاسبه و پرداخت می‌شود. حق الزحمه خدمات نظارت بر خدمات جنبی از مصادیق افزایش حدود خدمات، موضوع ماده (۳) محسوب نمی‌شود.

تبصره - نظارت و تصویب عملیات نقشه‌برداری، مانند تهیه نقشه‌های توپوگرافی، عکسهای هوایی و آبنگاری، در بخش غیر نظامی، به عهده سازمان نقشه‌برداری کشور است.

۱۳-۳- در صورتی که مهندس مشاور گزارش نتایج جنبی را که توسط واحدهای دیگری تهیه شده است صحیح نداند و به نتایج آن معترض باشد، باید نظر خود را با ذکر دلیل و به موقع، برای تصمیم‌گیری به کارفرما اعلام کند. چنانچه کارفرما گزارش‌های یاد شده را تأیید نماید، مهندس مشاور موظف به استفاده از نتایج آنها در مطالعات مربوط خواهد بود و مسؤلیت این نوع تصمیم‌گیری‌ها بر عهده مهندس مشاور نیست.

ماده ۱۴- تضمین حسن انجام کار و تضمین انجام تعهدات

۱۴-۱- مشاور موظف است قبل از انعقاد قرارداد، تضمین معتبری را مطابق آیین‌نام تضمین معاملات دولتی، به عنوان تضمین انجام تعهدات، به کارفرما ارائه نماید. انتخاب نوع تضمین (در چهارچوب آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی) بر عهده مشاور می‌باشد.

۱۴-۲- برای حصول اطمینان از حسن انجام کار، ده درصد از هر پرداخت مهندس مشاور، به عنوان تضمین حسن انجام کار، کسر و نزد کارفرما نگهداری می‌شود.

۱۴-۳- در صورت فسخ قرارداد، طبق ماده (۲۳)، تضمین حسن انجام کار و تضمین انجام تعهدات به نفع کارفرما ضبط می‌شود.

۱۴-۴- تضمین حسن انجام کار و تضمین انجام تعهدات مربوط به هر قسمت یا مرحله از خدمات مطالعه و طراحی، باید پس از تصویب مدارک و گزارش‌های آن و در زمان تسویه حساب نهایی، طبق ماده (۱۸) آزاد شود. در مرحله ساخت، تضمین انجام تعهدات پس از تحویل موقت کار آزاد می‌شود، همچنین در این مرحله، نیمی از مبلغ تضمین حسن انجام کار پس از تحویل موقت کار و بقیه آن پس از تحویل قطعی کار، آزاد می‌شود.

در صورتی که کارفرما تا قبل از پایان قرارداد، قسمت‌هایی از عملیات اجرا شده را تحویل موقت یا قطعی گیرد، وجه‌الضمان دریافتی، به تناسب کاهش می‌یابد.

۱۴-۵- در صورت درخواست مشاور، کسور حسن انجام کار، به‌ازای دریافت سفته یا هرگونه تضمین معتبر دیگر با انتخاب مهندس مشاور (در چهارچوب آیین‌نامه معاملات دولتی) بازگردانده می‌شود.

ماده ۱۵- حق الزحمه

۱۵-۱- حق الزحمه مهندس مشاور برای انجام خدمات قسمت‌ها یا مراحل مختلف موضوع قرارداد، که براساس ضوابط و دستورالعمل‌های مربوط، طبق پیوست (۳) تعیین شده است، از سوی کارفرما و با رعایت مفاد قرارداد، پرداخت می‌شود.

ماده ۱۶- نحوه پرداخت حق الزحمه

- ۱۶-۱- هشتاد و پنج درصد حق الزحمه هر قسمت یا مرحله از مطالعات و طراحی در طول انجام خدمات و تا زمان تسلیم مدارک و گزارش‌های آن قسمت یا مرحله، به صورت اقساط براساس پیشرفت کار و به صورت تجمعی، طبق برنامه زمانی که در پیوست (۳) تعیین و توافق شده است، به صورت علی‌الحساب پرداخت می‌شود.
- ۱۶-۲- قسط آخر یا باقیمانده حق الزحمه هر قسمت یا مرحله از مطالعات، پس از تصویب مدارک و گزارش مربوط، طبق ماده (۱۸) پرداخت می‌شود.
- ۱۶-۳- نحوه پرداخت حق الزحمه مرحله ساخت و تحویل کار، براساس دستورالعمل‌های مربوط است که در پیوست (۳) تعیین شده است.
- ۱۶-۴- زمان پرداخت حق الزحمه خدمات اضافی، موضوع بند «۳-۲»، برحسب مورد، به تناسب پیشرفت کار و با توافق دو طرف تعیین می‌شود.
- ۱۶-۵- هر یک از اقساط حق الزحمه، طی صورت حساب تجمعی که توسط مهندس مشاور تهیه و تسلیم کارفرما می‌شود، پس از رسیدگی از سوی کارفرما پرداخت می‌شود.
- ۱۶-۶- کارفرما موظف است ظرف مدت پانزده (۱۵) روز پس از دریافت صورت حساب، آن را مورد بررسی قرار دهد و پس از کسر کسور قانونی و قراردادی، ضمن ارسال یک نسخه از صورت حساب تأیید شده همراه با مستندات مربوط برای مهندس مشاور، حق الزحمه را پرداخت کند.
- ۱۶-۷- هرگاه مهندس مشاور به اصلاحات اعمال شده از سوی کارفرما در مورد صورت حساب معترض باشد، اعتراض خود را با ذکر دلیل و ارائه مستندات، حداکثر ظرف مدت پانزده (۱۵) روز از تاریخ دریافت صورت حساب اصلاح شده، به کارفرما اعلام می‌کند تا مورد رسیدگی قرار گیرد. هرگاه کارفرما هم‌چنان بر اعمال اصلاحات اعلام شده، اصرار داشته باشد، باید نسبت به پرداخت آنچه مورد قبول اوست، اقدام کند. در این حالت، مهندس مشاور می‌تواند نسبت به مبلغ مازاد مورد نظر خود، از طریق ماده (۲۴) اقدام کند و در صورت محق بودن، اصل مبلغ را به علاوه مبلغ مربوط به حفظ قدرت خرید، طبق بند «۱۶-۸»، دریافت می‌کند.
- ۱۶-۸- در صورتی که کارفرما در پرداخت تمام یا بخشی از هر یک از صورت حساب‌های تأیید شده بیش از یک ماه از تاریخ دریافت آن تأخیر کند، برای حفظ قدرت خرید مبلغ تأیید شده، اضافه بر اصل مبلغ تأخیر شده و برای مدت مازاد بر یک (۱) ماه، مبلغی معادل حاصل ضرب نرخ تغییرات ماهانه شاخص کل قیمت کالاها و خدمات مصرفی خانوارهای کشور، اعلام شده توسط مرکز آمار ایران، در مبلغی که پرداخت آن به تأخیر افتاده، به مهندس مشاور پرداخت می‌شود. حداکثر مبلغ موضوع این بند، پنج (۵) درصد مبلغ اولیه حق الزحمه یا پنج (۵) درصد مبلغ تجمعی صورت حساب‌های تأیید شده، هرکدام بیشتر باشد، می‌باشد.
- ۱۶-۹- چنانچه کارفرما تا دو هفته پس از دریافت صورت حساب خدمات تأیید شده مشاور، بررسی و اعلام نظر کتبی ننماید و به استعلام کتبی مشاور نیز ظرف مدت دو (۲) هفته از انقضای مهلت یاد شده پاسخ ندهد، از این تاریخ به بعد (یک ماه از دریافت صورت حساب)، هفتاد (۷۰) درصد مبلغ صورت حساب مشمول مفاد بند (۱۶-۸) خواهد بود.

ماده ۱۷- پیش پرداخت

۱۷-۱- مشاور، بعد از ابلاغ قرارداد یا هر مرحله، یک هفته فرصت دارد تا نسبت به درخواست مکتوب پیش‌پرداخت به انضمام تضمین معتبر به انتخاب خود (در چهارچوب آیین‌نامه تضمین معاملات دولتی) اقدام نماید. پس از ارائه درخواست مشاور، کارفرما بیست و پنج درصد از مبلغ حق‌الزحمه قرارداد یا هر مرحله را به عنوان پیش‌پرداخت، بدون کسر کسور قانونی به مشاور پرداخت می‌کند. مقدار این پیش‌پرداخت، برای خدمات مرحله ساخت و تحویل ده درصد مبلغ اولیه حق‌الزحمه این مرحله است. این مبلغ، هنگام پرداخت حق‌الزحمه هر قسمت یا مرحله به تناسب کسر و تضمین مهندس مشاور به همان نسبت آزاد می‌شود.

۱۷-۲- در صورت خاتمه و یا فسخ قرارداد، هرگاه در تسویه حساب نهایی، مهندس مشاور بابت پیش‌پرداخت‌ها به کارفرما بدهکار باشد، موظف است مبالغ بدهکاری را پرداخت کند و گرنه کارفرما از طریق قانونی، نسبت به دریافت مطالبات خود از محل سپرده‌ها، تضمین‌ها و مطالبات مهندس مشاور، با اخذ هزینه‌های مربوط، اقدام می‌نماید.

ماده ۱۸- صورت حساب نهایی و تسویه حساب

۱۸-۱- صورت حساب نهایی خدمات هر قسمت از مراحل مطالعاتی و طراحی، پس از تصویب مدارک و گزارش‌های آن و صورت حساب نهایی هر قسمت از خدمات مرحله ساخت، پس از پایان یافتن خدمات آن، از سوی مهندس مشاور بصورت تجمعی تهیه و به منظور تأیید برای کارفرما ارسال می‌شود. این صورت حساب، شامل حق‌الزحمه آن قسمت یا مرحله و مبالغی که براساس مواد قرارداد به آن اضافه یا از آن کسر می‌شود، کسور قانونی، پرداخت‌های قبلی یا علی‌الحساب، حق‌الزحمه افزایش یا کاهش خدمات، هزینه‌های تطویل، حفظ قدرت خرید، تعلیق، خسارت و نتایج ناشی از دعاوی رسیدگی و قطعی شده و نظایر آن است. صورتحساب نهایی که به ترتیب یاد شده تنظیم می‌شود، ظرف مدت پانزده (۱۵) روز از تاریخ دریافت بوسیله کارفرما رسیدگی و تأیید می‌شود.

۱۸-۲- در صورتی که صورت حساب یاد شده نیاز به اصلاح داشته باشد، کارفرما اصلاحات موردنظر خود را در جلسه‌ای که طی مدت یاد شده با مهندس مشاور تشکیل می‌دهد، مطرح نموده و نتیجه را با مشاور توافق می‌کند.

۱۸-۳- صورت حساب توافق شده به وسیله دو طرف قطعی بوده، اعتراض نسبت به آن وارد نیست و مبنای تسویه حساب نهایی مشاور قرار می‌گیرد، در این حالت برحسب مورد به شرح بندهای زیر عمل خواهد شد و گرنه طبق مفاد «۱۶-۷» عمل می‌شود. برای تأیید و پرداخت صورت حساب نهایی خدمات به تمدید زمان قرارداد نیازی نیست و تا زمان آزادسازی یا ضبط تضمین حسن انجام کار، قرارداد نافذ می‌باشد.

۱۸-۴- هرگاه مهندس مشاور براساس صورت حساب نهایی بستانکار شناخته شود، تضمین حسن انجام کار و تضمین انجام تعهدات او بی‌درنگ طبق ماده (۱۴) آزاد و مطالبات وی حداکثر ظرف مدت پانزده (۱۵) روز پس از تأیید صورت حساب نهایی، پرداخت می‌گردد.

۱۸-۵- هرگاه مهندس مشاور براساس صورت حساب نهایی بدهکار شود، ظرف مدت پانزده (۱۵) روز از تاریخ تأیید صورت حساب، بدهی خود را به کارفرما می‌پردازد. در این صورت، بی‌درنگ تضمین حسن انجام کار و تضمین انجام تعهدات او آزاد می‌شود و هرگاه از این پرداخت خودداری کند، کارفرما حق دارد از محل سپرده‌ها، تضمین‌ها و مطالبات مهندس مشاور، طلب خود را دریافت کرده و سپس باقیمانده مبلغ تضمین حسن انجام کار و انجام تعهدات او را آزاد نماید و اگر مبالغ یاد شده برای وصول مطالبات کافی نباشد، طبق قوانین جاری کشور، مطالبات خود را از سایر دارایی‌های او وصول کند.

ماده ۱۹- تغییرات مدت خدمات و حق الزحمه مربوط

در صورت پیش‌آمدن هر یک از موارد زیر، مدت قرارداد تغییر می‌یابد:

۱-۱۹- تغییر حدود خدمات.

۲-۱۹- بروز تأخیر به عللی خارج از قصور مهندس مشاور.

۳-۱۹- وقوع حوادث قهریه و بروز شرایط اضطراری.

۴-۱۹- تعلیق کارها از طرف کارفرما.

۵-۱۹- تأخیر غیرمجاز از سوی مهندس مشاور.

در چنین مواردی، مهندس مشاور باید با توجه به مفاد ماده مربوط و براساس مبانی قرارداد، تغییرات لازم در مدت و مبلغ حق الزحمه، و تأثیر آن روی خدمات انجام شده و برنامه زمانی را تعیین نموده و طی گزارشی به کارفرما اعلام کند، کارفرما، حداکثر پانزده (۱۵) روز پس از دریافت گزارش، نظر خود را اعلام خواهد کرد، نتایج طی صورت جلسه‌ای تنظیم و توسط کارفرما به مهندس مشاور ابلاغ می‌شود.

تغییر مدت هر قسمت یا مرحله، براساس کنترل‌هایی که حین انجام کار صورت می‌گیرد، تا دو هفته قبل از پایان مدت آن قسمت یا مرحله (یا در حالت فسخ یا خاتمه قرارداد در زمان بررسی)، مورد بررسی نهایی قرار گرفته و درباره کاهش یا تمدید مدت و میزان تأخیرهای مجاز و غیرمجاز، توافق به عمل می‌آید و نتیجه طی صورت جلسه‌ای توسط کارفرما به مهندس مشاور ابلاغ می‌شود.

چنانچه کارفرما تا یک هفته قبل از پایان مدت قرارداد، نسبت به تعیین تکلیف تمدید مدت قرارداد اقدام نکند، مهندس مشاور باید میزان زمان لازم برای تکمیل کار را به صورت مکتوب به کارفرما پیشنهاد دهد. در صورت عدم اظهار نظر کارفرما ظرف مدت ده (۱۰) روز، مهندس مشاور می‌تواند طبق بند «۲۲-۹-۸» اقدام نماید.

در صورت عدم توافق دو طرف در مورد تعیین میزان انواع تأخیرها، موضوع بنا به درخواست هر یک از دو طرف، طبق ماده (۲۴)، رسیدگی می‌شود.

ماده ۲۰- خسارت تأخیر

۲۰-۱- بابت تأخیر غیرمجاز مهندس مشاور، خسارتی معادل حاصلضرب نسبت مدت تأخیر غیرمجاز به

مدت قسمت یا مرحله مربوط در میزان حق الزحمه آن قسمت یا مرحله و حداکثر تا بیست (۲۰)

درصد حق الزحمه مربوط، از مهندس مشاور دریافت می‌شود.

۲۰-۲- بابت تأخیر مجاز مهندس مشاور، مبلغی معادل پنجاه (۵۰) درصد متوسط حق الزحمه ماهانه در مجموع ماههای اضافه شده طبق بخشنامه‌های مربوط، به حق الزحمه اضافه می‌شود. حداکثر مدت برای پرداخت حق الزحمه تأخیر مجاز قرارداد برای مراحل مطالعاتی، نصف مدت قسمت یا مرحله مربوط و حداکثر شش ماه و برای مرحله ساخت و تحویل، تابع شرایط اجرای کار است. پس از سپری شدن این مدت و عدم ابلاغ تعلیق از سوی کارفرما، مهندس مشاور می‌تواند طبق بند «۲۲-۹-۳»، عمل کند.

تبصره ۱: تغییر مدت ناشی از افزایش حدود خدمات، مشمول دریافت خسارت تأخیر مجاز نیست و حق الزحمه آن مطابق با ضوابط ماده (۳) محاسبه و پرداخت می‌شود.

تبصره ۲: در قراردادهایی که حق الزحمه آنها براساس تعرفه‌های ابلاغی سازمان برنامه و بودجه کشور محاسبه و پرداخت می‌شود، در صورت تعیین تکلیف نحوه محاسبه حق الزحمه تأخیر مجاز در تعرفه مربوط (از جمله حق الزحمه خدمات نظارت در مدت تأخیر مجاز)، حق الزحمه طبق دستورالعمل مربوط محاسبه می‌شود و مشمول خسارات تعیین شده در این ماده نیست.

ماده ۲۱- تعلیق

۲۱-۱- کارفرما می‌تواند با اعلام کتبی ده (۱۰) روزه به مهندس مشاور در حین انجام خدمات هر قسمت یا مرحله، تمام یا بخشی از خدمات موضوع آن قسمت یا مرحله را، طی ابلاغیه‌ای که تاریخ شروع و خاتمه تعلیق در آن معین شده است، به حالت تعلیق درآورد.

۲۱-۲- ابلاغ تعلیق برای خدمات مطالعات قبل از سپری شدن سه چهارم مدت اولیه و با احتساب تمییدهای مجاز برای هر یک از این قسمت‌ها یا مراحل، مجاز است و تعلیق خدمات مرحله ساخت و تحویل، تابع وضعیت تعلیق کارهای اجرایی است، که تحت نظارت مهندس مشاور است.

۲۱-۳- تعلیق خدمات از سوی کارفرما در هر قسمت یا مرحله، فقط برای یک بار مجاز است. مدت تعلیق در هر قسمت یا مرحله از خدمات حداکثر یک چهارم مدت اولیه و یا چهار (۴) ماه، هرکدام که کمتر است، خواهد بود.

۲۱-۴- در صورتی که تمیید تعلیق ضرورت داشته باشد، کارفرما حداکثر تا ده (۱۰) روز قبل از پایان مدت تعلیق، موضوع را به مهندس مشاور پیشنهاد می‌کند و در صورت موافقت مهندس مشاور، حداکثر به مدت سه (۳) ماه، قرارداد تمیید می‌گردد، هرگاه مشاور با تمیید مدت تعلیق موافقت نکند، مهندس مشاور می‌تواند طبق بند «۲۲-۹-۴» عمل کند.

۲۱-۵- پرداخت هزینه‌های مربوط به دوران تعلیق خدمات، به استثنای خدمات مرحله ساخت و تحویل که تابع بخشنامه‌های مربوط است، ماهانه معادل چهل (۴۰) درصد حق الزحمه متوسط ماهانه است، پرداخت این مبلغ، برای حداکثر هفت (۷) ماه و به صورت اقساط ماهانه مجاز است.

۶-۲۱- مهندس مشاور، موظف است پس از شروع تعلیق، خدمات مربوط را متوقف کند و حداکثر ظرف مدت پانزده (۱۵) روز، گزارش وضعیت خدمات را تا هنگام ابلاغ تعلیق، تهیه و با تعیین میزان هزینه‌های تعلیق، موضوع بند «۵-۲۱» به کارفرما تسلیم نماید.

۷-۲۱- مهندس مشاور، بیست (۲۰) روز قبل از انقضای مدت تعلیق یا تمدید تعلیق، نظر کارفرما را نسبت به چگونگی ادامه قرارداد، استعلام می‌کند. در صورت اعلام نظر کارفرما مبنی بر ادامه کار، پس از سپری شدن مدت تعلیق اجرای کار ادامه می‌یابد. هرگاه تا پایان مدت تعلیق کارفرما، نظر خود را در مورد ادامه کار اعلام نکند مشاور می‌تواند خاتمه کار را درخواست کند.

۸-۲۱- چنانچه در دوران تعلیق، کارفرما تصمیم به لغو تعلیق بگیرد، موضوع را به مهندس مشاور ابلاغ می‌کند. در این صورت، حداکثر ده (۱۰) روز پس از ابلاغ، کار ادامه می‌یابد.

ماده ۲۲- خاتمه دادن به قرارداد

۱-۲۲- در صورت لزوم، کارفرما می‌تواند در هر زمان، به قرارداد خاتمه دهد. در این حالت، موضوع خاتمه قرارداد ابتدا به وسیله هیأتی متشکل از سه نفر به انتخاب وزیر یا بالاترین مقام سازمانی کارفرما (در خصوص دستگاه‌هایی که زیر مجموعه هیچیک از وزارتخانه‌ها نیستند) بررسی و تأیید شده و پس از اخذ موافقت مقام یاد شده، خاتمه قرارداد با رعایت بند (۲-۲۲) به مشاور ابلاغ می‌شود.

۲-۲۲- در هر مرحله‌ای که کارفرما قصد خاتمه دادن به قرارداد را داشته باشد، موضوع را با تعیین مهلت دو (۲) ماهه، به مهندس مشاور اعلام می‌کند.

۳-۲۲- مهندس مشاور، پس از دریافت ابلاغ خاتمه قرارداد، بی‌درنگ باید کار را متوقف کند و تا پانزده (۱۵) روز، گزارش وضعیت پیشرفت خدمات را تا هنگام ابلاغ خاتمه قرارداد، تهیه و تسلیم کند. این گزارش، باید حاوی وضعیت و میزان پیشرفت هر بخش از خدمات قسمت یا مرحله و نیز بخش‌هایی که تکمیل آنها به لحاظ حفظ منافع کار در مهلت باقیمانده از دو (۲) ماه یاد شده ضروری و امکان‌پذیر است، همراه با تعیین میزان حق‌الزحمه آنها باشد.

۴-۲۲- در خصوص خدماتی که تکمیل کردن آنها در مهلت باقیمانده از دو (۲) ماه امکان‌پذیر است، هرگاه کارفرما راساً یا براساس گزارش مهندس مشاور، تشخیص دهد که لازم است تمام یا قسمتی از خدمات ناتمام تکمیل شود، باید موضوع را ظرف مدت یک (۱) هفته به مهندس مشاور اعلام کند. در این صورت، مهندس مشاور موظف است خدمات یاد شده را در مهلت باقیمانده از دو ماه تکمیل کند.

۵-۲۲- در هر صورت، مهندس مشاور موظف است در پایان مهلت دو (۲) ماهه، نسبت به تحویل اصل تمام اسناد و مدارک کار، تحویل اموال کارفرما و خارج ساختن اموال خود از کارگاه (در صورت وجود) و ارائه صورتحساب حق‌الزحمه خدمات انجام شده و صورت هزینه‌های ناشی از پایان دادن قرارداد، مانند موافقت‌نامه‌ها، تعهدات مهندس مشاور در مقابل کارمندان خود یا مؤسسات دیگر، برچیدن دستگاه نظارت فنی کارگاهی و نیز هزینه مراجعت کارکنان خارجی و خانواده آنها به کشورشان و هزینه حمل لوازم آنها به کشورشان، مشروط بر این که این هزینه‌ها به منظور

اجرای این قرارداد ایجاد شده باشد و بابت آنها به مهندس مشاور پرداختی نشده باشد، اقدام نماید.

۲۲-۶- کارفرما متعهد است ظرف مدت پانزده (۱۵) روز پس از دریافت صورت حساب و صورت هزینه‌های موضوع بند «۲۲-۵»، نسبت به بررسی آن براساس شرایط قرارداد و میزان خدمات انجام شده، اقدام نماید و مطابق ماده (۱۸)، با مهندس مشاور تسویه حساب کند. سپرده حسن انجام کار و تضمین انجام تعهدات مهندس مشاور در این حالت با توجه به ماده (۱۸) آزاد می‌شود.

۲۲-۷- هرگاه خاتمه دادن به قرارداد پس از انجام خدمات هر یک از مراحل قرارداد طرح شود، کارفرما قرارداد را بدون تشریفات خاصی پس از تسویه حساب با مهندس مشاور، بابت خدمات مرحله قبل، پایان می‌دهد.

۲۲-۸- در مورد شمول بند «۲۷-۱-۲»، هرگاه منع قانونی رفع نشود، قرارداد از سوی کارفرما خاتمه داده می‌شود و طبق مفاد این ماده، عمل می‌گردد.

۲۲-۹- مهندس مشاور، می‌تواند خاتمه دادن به قرارداد را در هر یک از موارد زیر، درخواست کند:

۲۲-۹-۱- عدم ابلاغ خدمات مرحله بعد، طی مهلت‌های مندرج در ماده (۲).

۲۲-۹-۲- در صورت افزایش مبلغ مربوط به حفظ قدرت خرید، بیش از پنج درصد (۵٪) مبلغ اولیه حق الزحمه قرارداد، موضوع بند «۱۶-۸».

۲۲-۹-۳- در صورت سپری شدن حداکثر مدت تعیین شده برای پرداخت حق الزحمه تأخیر مجاز، موضوع بند «۲۰-۲».

۲۲-۹-۴- در صورت موافقت نکردن با تمدید مدت تعلیق بیش از چهار (۴) ماه، موضوع بند «۲۱-۴» یا اعلام نظر نکردن کارفرما برای ادامه کار، موضوع بند «۲۱-۷».

۲۲-۹-۵- در صورت انجام ندادن مفاد بند «۱۲-۱» از سوی کارفرما بیش از سه (۳) ماه از تاریخ مورد نظر در برنامه زمانی.

۲۲-۹-۶- در صورت عدم تبعیت کارفرما از رأی داوری، موضوع بند «۲۴-۳».

۲۲-۹-۷- در صورت وقوع شرایط مندرج در بند «۲۸-۱».

۲۲-۹-۸- در صورت عدم اظهار نظر کارفرما در مورد درخواست تعیین تکلیف مدت قرارداد از سوی مشاور، موضوع ماده (۱۹).

۲۲-۱۰- در صورتی که کارفرما حداکثر تا یک ماه زمینه‌هایی را که منجر به درخواست خاتمه قرارداد از سوی مهندس مشاور شده است، رفع کند، مهندس مشاور از درخواست خاتمه صرف نظر می‌کند و خدمات خود را ادامه می‌دهد. در غیر این صورت، پس از انقضای مهلت یک (۱) ماهه، مهندس مشاور مجدداً درخواست خود را به همراه مستندات مربوط برای کارفرما ارسال می‌کند، در صورت عدم رفع زمینه‌هایی که منجر به درخواست خاتمه قرارداد شده است، حداکثر بعد از دو (۲) هفته، مهندس مشاور می‌تواند خاتمه قرارداد را به کارفرما اعلام نموده و اقدام لازم نسبت به تهیه و ارسال صورتحساب نهایی و انجام تسویه حساب مطابق با ماده (۱۸) را انجام دهد.

ماده ۲۳- فسخ قرارداد

۲۳-۱- کارفرما می‌تواند در هر یک از موارد زیر، بدون اخطار قبلی قرارداد را فسخ نموده و موضوع را به مهندس مشاور ابلاغ کند.

۲۳-۱-۱- اثبات شمول قانون منع مداخله کارکنان دولت بر مهندس مشاور در زمان عقد قرارداد یا طی مدت قرارداد، به استثنای مفاد بخش اول بند «۲۷-۱-۲».

۲۳-۱-۲- عدم اطلاع به کارفرما در مورد بند «۲۷-۱-۲».

۲۳-۱-۳- انتقال قرارداد به شخص یا اشخاص ثالث، بدون اجازه کارفرما.

۲۳-۱-۴- ورشکستگی به تقصیر یا انحلال شرکت.

۲۳-۱-۵- اثبات این مطلب که مهندس مشاور برای گرفتن کار یا اجرای آن، به کارکنان کارفرما، دستمزد، پاداش یا هدایایی داده، یا آنها یا واسطه‌های آنان را در منافع خود شریک کرده است، با تشخیص هیات رسیدگی به شکایات قانون مناقصات یا مرجع قضایی.

۲۳-۲- کارفرما در صورت تحقق هر یک از موارد زیر، ابتدا به مهندس مشاور اخطار می‌کند تا نسبت به رفع نواقص و اشکالها اقدام کند و جریان امور را ظرف مدت یک (۱) ماه، به صورت قابل قبول درآورد. در صورت عدم اقدام از سوی مشاور برای رفع نواقص در پایان مهلت تعیین شده، موضوع فسخ قرارداد باید ابتدا به وسیله هیأتی متشکل از سه نفر به انتخاب وزیر یا بالاترین مقام سازمانی کارفرما (در خصوص دستگاه‌هایی که زیر مجموعه هیچیک از وزارتخانه‌ها نیستند) بررسی و تأیید شده و پس از اخذ موافقت مقام یاد شده به مشاور ابلاغ گردد.

تبصره: در قراردادهایی که مبلغ اولیه حق الزحمه بیش از سقف معاملات متوسط است، یکی از اعضای هیأت یاد شده با استعلام کتبی از نهاد صنفی مربوط مشخص می‌شود. در صورت عدم معرفی نماینده ظرف مدت یک (۱) هفته از دریافت استعلام، انتخاب تمام اعضا به عهده وزیر یا بالاترین مقام سازمانی کارفرما خواهد بود.

۲۳-۲-۱- تأخیر غیرمجاز در انجام خدمات هر قسمت یا مرحله، بیش از سی (۳۰) درصد مدت قسمت یا مرحله مربوط.

۲۳-۲-۲- رعایت نکردن استانداردهای فنی و شئونات اخلاق حرفه‌ای.

۲۳-۲-۳- عدم تبعیت مشاور از رأی داوری، موضوع بند «۲۴-۳».

۲۳-۳- مهندس مشاور، با دریافت ابلاغ فسخ قرارداد، موظف است از ادامه کار خودداری کند، بی‌درنگ کارفرما را از وضعیت کار مطلع سازد و طی مهلتی که از طرف کارفرما اعلام می‌شود (حداقل دو هفته)، اصل مدارک و گزارش‌های خدمات انجام شده تا آن تاریخ را به کارفرما تحویل دهد.

۲۳-۴- کارفرما پس از ابلاغ فسخ قرارداد، بی‌درنگ نسبت به ضبط تضمین حسن انجام کار و تضمین انجام تعهدات به نفع خود اقدام کرده و نسبت به تعیین مبلغ حق الزحمه خدمات انجام شده قابل قبول تا تاریخ فسخ، طبق شرایط قرارداد اقدام خواهد کرد. بدیهی است کارفرما موضوع را بی‌درنگ به سازمان برنامه و بودجه کشور به منظور اقدام لازم، اعلام می‌کند.

ماده ۲۴- حل اختلاف

۱-۲۴- هرگاه در اجرا یا تفسیر مفاد قرارداد بین دو طرف اختلاف نظر پیش آید، دو طرف می‌توانند برای حل سریع آن قبل از درخواست ارجاع موضوع برای داوری طبق بند «۲۴-۳»، برحسب مورد، به روش تعیین شده در بندهای «۱-۲۴» و یا «۲-۲۴»، عمل نمایند.

۱-۱-۲۴- در مورد مسایل ناشی از برداشتهای متفاوت دو طرف از بخشنامه‌هایی که از سوی سازمان برنامه و بودجه کشور ابلاغ شده است، هریک از دو طرف، از سازمان برنامه و بودجه کشور، چگونگی اجرای بخشنامه را استعلام نماید و دو طرف طبق نظری که از سوی سازمان برنامه و بودجه کشور اعلام می‌شود، عمل کنند.

۲-۱-۲۴- در مورد اختلاف نظرهایی که خارج از شمول بند «۱-۲۴» است، رسیدگی و اعلام نظر درباره آنها به کارشناسی یا هیأت کارشناسی منتخب دو طرف واگذار شود و دو طرف، طبق نظری که از سوی کارشناس یا هیأت کارشناسی در چارچوب قرارداد و قوانین و مقررات مربوط اعلام می‌گردد، عمل کنند.

۲-۲- در صورتی که دو طرف در انتخاب کارشناس یا هیأت کارشناسی موضوع بند «۲-۱-۲۴»، به توافق نرسند یا نظر اعلام شده طبق بندهای «۱-۲۴» و «۲-۱-۲۴»، مورد قبول هر یک از دو طرف نباشد، برای حل اختلاف، طبق بند «۳-۲۴» اقدام می‌گردد.

۳-۲۴- هرگاه در اجرا یا تفسیر مفاد قرارداد بین دو طرف اختلاف نظر پیش آید، که راجع به اموال باشد، هریک از طرف‌ها می‌توانند درخواست ارجاع موضوع یا موضوعات مورد اختلاف به داوری را به رئیس سازمان برنامه و بودجه کشور، ارائه کنند.

تبصره ۱- چنانچه رئیس سازمان با تقاضای یاد شده موافقت نمود، مرجع حل اختلاف، شورای عالی فنی خواهد بود.

تبصره ۲- رسیدگی و اعلام نظر شورای عالی فنی، باید در چارچوب قرارداد و قوانین و مقررات مربوط انجام شود. پس از اعلام نظر شورا، دوطرف طبق آن عمل خواهند کرد.

۴-۲۴- ارجاع موضوع‌های مورد اختلاف به کارشناس یا هیأت کارشناسی منتخب دو طرف یا شورای عالی فنی، تغییری در تعهدات قراردادی دوطرف نمی‌دهد و موجب نمی‌شود که یکی از دو طرف به تعهدات قراردادی خویش عمل نکند.

۵-۲۴- ارجاع موضوع‌های مورد اختلاف به دادگاه قبل از مراجعه و طی فرآیند داوری، مجاز نمی‌باشد.

ماده ۲۵- مالیات، بیمه و سایر حقوق و عوارض قانونی

۱-۲۵- پرداخت هرگونه مالیات، عوارض، حق بیمه تأمین اجتماعی و سایر حقوق دولتی مربوط به مهندس مشاور و کارکنان او و نیز حقوق گمرکی و عوارض مربوط به لوازم و وسایل مورد نیاز مهندس مشاور که در تاریخ امضای این قرارداد برقرار است، یا در آینده برقرار خواهد شد و یا میزان آن در آینده تغییر می‌نماید، با رعایت مفاد بند «۲۵-۲» به عهده مهندس مشاور است. مبالغی از این مالیات‌ها، عوارض، بیمه و سایر حقوق دولتی که باید طبق قوانین و مقررات از طریق کارفرما وصول شود، از پرداخت‌های مهندس مشاور کسر می‌شود و به حساب وی به

مراجع مربوط، حواله می‌گردد. در صورت نپرداختن و یا تأخیر در واریز کسور قانونی یاد شده، جبران زیان‌های آن، برعهده کارفرما خواهد بود.

۲۵-۲- در صورتی که مالیات، عوارض، حق بیمه تأمین اجتماعی و سایر حقوق دولتی، جز آنهایی که هنگام امضای قرارداد وجود دارد، تغییر کند، حق الزحمه مهندس مشاور نیز، توسط کارفرما، به تناسب براساس دستورالعمل‌های سازمان برنامه و بودجه کشور، تعدیل خواهد شد.

ماده ۲۶- مسئولیت مهندس مشاور

۲۶-۱- مهندس مشاور، در قبال کارفرما و برای ارائه خدمات پیش‌بینی شده در پیوسته‌های (۲و۱) این قرارداد، مسئول است.

۲۶-۲- تأیید خدمات و یا تصویب مدارک و گزارش‌های مطالعات، محاسبات و یا طراحی‌های مهندس مشاور از سوی کارفرما، از مسئولیت‌های مهندس مشاور در رعایت استانداردها و اصول علمی و فنی نمی‌کاهد و در هر حال، مهندس مشاور مسئول و جوابگوی کاستی‌هایی است که به علت نقص کار او بعدها در کار مشاهده شود.

۲۶-۳- مسئولیت مهندس مشاور در قبال واگذاری بخشی از خدمات به اشخاص ثالث، اعم از حقیقی یا حقوقی، که برحسب ضرورت، مورد تأیید کارفرما نیز قرار گرفته باشد، کماکان همان مسئولیت‌های موضوع این قرارداد است و موافقت کارفرما نسبت به واگذاری قسمتی از خدمات، رافع هیچ‌یک از تعهدات و مسئولیت‌های مهندس مشاور در برابر کارفرما، نخواهد بود.

ماده ۲۷- ممنوعیت قانونی

۲۷-۱- مهندس مشاور، اعلام می‌کند که در موقع عقد این قرارداد، مشمول ممنوعیت اصل (۱۴۱) قانون اساسی و قانون منع مداخله کارکنان دولت، مصوب ۱۳۳۷/۱۰/۲۲، نیست.

۲۷-۱-۱- در صورتی که خلاف آن برای کارفرما ثابت شود یا تغییراتی در صاحبان سهام، مدیران یا بازرسان مهندس مشاور رخ دهد که با مفاد قوانین یادشده تعارض داشته باشد، قرارداد در چهارچوب ماده (۲۳) فسخ می‌شود.

۲۷-۱-۲- در شرایطی که تغییراتی در دستگاه‌های دولتی یا کارفرما ایجاد گردد که مشمول ممنوعیت یاد شده باشد، مهندس مشاور موظف است مراتب را به کارفرما اعلام کند و در صورتی که منع قانونی رفع نشود، کارفرما قرارداد را خاتمه می‌دهد. هرگاه مهندس مشاور مراتب را به محض اطلاع به کارفرما اعلام نکند، کارفرما قرارداد را فسخ می‌نماید.

۲۷-۲- مهندس مشاور، مدیران و شرکای او در مدت این قرارداد، نباید در قراردادهای پیمانکاری یا خرید مصالح، لوازم و تجهیزات موردنیاز اجرای عملیات آن، به طور مستقیم یا غیرمستقیم، مشارکت و یا منافی داشته باشند.

۲۷-۳- کارکنان خارجی مهندس مشاور و یا همراهان ایشان، حق دخالت در امور سیاسی ایران را ندارند.

۲۷-۴- مهندس مشاور، موظف است تمام اطلاعاتی را که در جریان انجام خدمات این قرارداد تحصیل یا تولید می‌کند، محرمانه تلقی نماید و حداکثر سعی خود را برای جلوگیری از دسترسی اشخاص غیرمجاز به آنها به کار بندد.

ماده ۲۸- حوادث قهری

در موارد وقوع حوادث قهری و بروز شرایط اضطراری، مانند جنگ اعلام شده یا نشده، انقلاب‌ها و اعتصاب‌های عمومی، شیوع بیماری‌های واگیردار، زلزله، سیل و طغیان‌های غیرعادی، خشکسالی‌های بی‌سابقه و همچنین آتش‌سوزی‌های دامنه‌دار، طوفان و حوادث مشابه که خارج از کنترل طرفین قرارداد باشد، به ترتیب زیر عمل خواهد شد:

۲۸-۱- هرگاه بروز شرایط اضطراری انجام قرارداد حاضر را برای یکی از دو طرف غیرممکن سازد، هر یک از طرفین قرارداد می‌توانند طبق مفاد ماده (۲۲) عمل کنند.

۲۸-۲- هرگاه شرایط اضطراری گذرا باشد و ادامه قرارداد حاضر بطور موقت امکان‌پذیر نباشد مطابق ماده تعلیق، عمل می‌شود.

تبصره: وجود شرایط اضطراری با توافق طرفین تعیین و تایید می‌شود.

ماده ۲۹- انتقال به غیر

۲۹-۱- مهندس مشاور حق ندارد کل موضوع این قرارداد را به شخص یا اشخاص حقیقی یا حقوقی دیگری منتقل یا واگذار کند. در صورت موافقت کارفرما، واگذاری حداکثر نیمی از خدمات موضوع قرارداد به اشخاص ثالث امکان‌پذیر بوده و در این حالت نیز از مسئولیت و تعهدات مهندس مشاور، به هیچ عنوان کاسته نمی‌شود.

۲۹-۲- کارفرما می‌تواند تمام یا قسمتی از حقوق یا اختیارات خود را با رعایت مقررات به اشخاص دیگر تفویض کند. در این صورت، انجام تعهدات کارفرما در رابطه با حقوق یا اختیارات تفویض شده، برعهده آن اشخاص خواهد بود. بدیهی است، دستورهای ابلاغ شده و یا مدارک امضا شده قبل از تفویض اختیارات، معتبر بوده و در صورت نیاز به تغییر، ضوابط بند (۳-۱-۱) ملاک عمل خواهد بود.

ماده ۳۰- اشخاص و یا قراردادهای ثالث

در مواردی که اجرای خدمات این قرارداد از سوی مهندس مشاور مستلزم اعمال اختیارات یا اجرای وظایف مقرر در پیمان‌ها و قراردادهای دیگری باشد، برحسب مورد، به ترتیب زیر اقدام می‌شود:

۳۰-۱- در صورتی که اختیارات یا وظایف، در چارچوب پیوست (۲) منظور نشده باشد، مهندس مشاور در انجام این امور، با توجه به دانش فنی و تجربه خود، به عنوان یک شخص بی‌طرف عمل می‌کند.

۳۰-۲- چنانچه در قرارداد با پیمانکاران یا اشخاص ثالث، به مهندس مشاور حق تغییر حدود تعهدات داده شده باشد، مهندس مشاور دستورهای لازم را در چارچوب قراردادهای صادر می‌کند و گزارش موارد تغییر را، به کارفرما تسلیم خواهد نمود.

ماده ۳۱- دسترسی به محل

۳۱-۱- کارفرما باید امکان دسترسی بدون ممانعت به مکان پروژه را، به منظور انجام خدمات این قرارداد، برای مهندس مشاور فراهم کند.

۳۱-۲- اخذ مجوزهای لازم برای انجام خدمات بر روی زمین و مسیرهای مربوط، برعهده و به هزینه کارفرما است.

۳۱-۳- مهندس مشاور، برای کسب مجوزهای لازم، با کارفرما در حد توان همکاری خواهد کرد.

ماده ۳۲- رعایت مقررات ایمنی، بهداشت محیط، محیط زیست و امنیت

۳۲-۱- مهندس مشاور، باید اطمینان یابد که کارکنان خدمات را به طور ایمن و مطمئن در چارچوب ضوابط و مقررات ایمنی، بهداشت محیط، محیط زیست و امنیت انجام می‌دهند و ضوابط یاد شده را، در تمام مراحل انجام خدمات، رعایت می‌کنند.

۳۲-۲- مهندس مشاور، مراقبت می‌کند که پیمانکاران و سایر گروه‌هایی که در انجام کارهای پروژه موضوع قرارداد فعالیت می‌کنند، طبق مقررات، ضوابط و دستورالعمل‌های حفاظت و ایمنی کارگاهها در کشور عمل نمایند. این مراقبت، رافع مسئولیتهای پیمانکاران و سایر گروه‌های اجرایی، نخواهد بود.

ماده ۳۳- کارآموزی

۳۳-۱- کارفرما می‌تواند متناسب با حجم کار، شماری مهندس و دانشجوی مرتبط با موضوع قرارداد را با هدف آموزش، از کارشناسان خود و یا دانشجویان دانشگاهها به مهندس مشاور معرفی کند و مهندس مشاور موظف به قبول و آموزش آنان است.

۳۳-۲- هزینه تأمین مسکن، حقوق، مزایا و هزینه‌های بالاسری (از جمله حق بیمه) کارآموزان، برعهده کارفرماست.

ماده ۳۴- مالکیت اسناد

تمام مدارک و گزارش‌هایی که به موجب این قرارداد، توسط مهندس مشاور تهیه می‌شوند، از جمله نسخ اصلی، نورگذر یا رایانه‌ای، همه متعلق به کارفرما می‌باشد، مهندس مشاور، می‌تواند با اجازه کارفرما یک نسخه قابل تکثیر از مدارک و گزارشهای یاد شده را نزد خود نگاه دارد. در صورتی که در شرایط خصوصی قرارداد محدودیتی قید نشده باشد، مهندس مشاور حق دارد با استفاده از مطالعات انجام شده در قرارداد، مقاله‌های علمی را به نام خود، در سمینارها، اجلاسها و نشریات علمی و فنی، منتشر نماید.

ماده ۳۵- ابلاغها

هرگونه اطلاعیه، دستور کار، اعلام نظر، ابلاغ تعلیق، خاتمه، فسخ و موارد مشابه، تنها به صورت کتبی و یا در صورت توافق طرفین و درج در شرایط خصوصی قرارداد به صورت رایانامه معتبر است. رسید دبیرخانه هر دو طرف و یا رسید تحویل پستی، ملاک تسلیم گزارشها، مدارک و مکاتبات است.

ماده ۳۶- زبان قرارداد

زبان قرارداد فارسی است، در صورتی که مدارک قرارداد علاوه بر فارسی به زبانهای دیگری نیز تهیه شده باشد، متن فارسی معتبر است. مهندس مشاور، باید مدارک و گزارشهای مطالعات، طراحی و نظارت، گزارشهای ارزشیابی و پیشرفت کار و نیز سایر مکاتبات خود را به زبان فارسی، تهیه کند. در مواردی که طبق نظر کارفرما، کار باید به مناقصه بین المللی گذاشته شود، مشاور اسناد مربوط را علاوه بر زبان فارسی به زبان مورد نظر کارفرما نیز تهیه می نماید و چنانچه در شرح خدمات قرارداد، ترجمه و تهیه مدارک به زبانهای دیگر پیش بینی نشده باشد، این خدمات به عنوان خدمات اضافه تلقی شده و حق الزحمه آن از سوی کارفرما، پرداخت می گردد.

ماده ۳۷- قانون حاکم بر قرارداد

این قرارداد، از هر حیث تابع قوانین و مقررات جمهوری اسلامی ایران است.

صاحب امضای تعهدآور مهندس مشاور
نام و نام خانوادگی
مهر و امضا

نماینده مجاز کارفرما
نام و نام خانوادگی
امضا

گروه تهیه و کنترل

اعضای گروه تهیه کننده:

رئیس امور نظام فنی اجرایی، مشاورین و پیمانکاران	سید جواد قانع فر
معاون امور نظام فنی اجرایی، مشاورین و پیمانکاران	نسرین ابوالحسنی
رئیس گروه امور نظام فنی اجرایی، مشاورین و پیمانکاران	فرزاد پارسا

از تمام متخصصان و صاحب نظران کشور، به ویژه همکاران سازمان مدیریت و برنامه ریزی استانها، جامعه مهندسان مشاور ایران و شرکت مدیریت تولید، انتقال و توزیع نیروی برق ایران (توانیر) که با ارائه نظر و ارسال پیشنهاد، در امر تهیه و نهایی نمودن این ضابطه مشارکت داشته اند، تشکر و قدردانی می شود.